

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/ 051.00.1/М/ ОК3-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
30 серпня 2023 р.,
протокол № 05

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОМАНДНА ВЗАЄМОДІЯ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 051 «Економіка»
освітньо-професійна програма «Економіка»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра фінансів та цифрової економіки

Схвалено на засіданні кафедри
фінансів та цифрової економіки
28 серпня 2023 р.,
протокол № 09

Завідувач кафедри

 Наталія ВИГОВСЬКА

Гарант освітньо-професійної програми

 Світлана ОБІХОД

Розробник: к.е.н., доцент кафедри фінансів та цифрової економіки,
ТКАЧУК Вячеслав

Житомир
2023–2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОКЗ-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14/2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 051 «Економіка» (освітньо-професійна програма «Економіка»)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,80; самостійної роботи студента – 1,90	Освітній ступінь «магістр»	Лекції	
		24 год.	4 год.
		Практичні	
		36 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
30 год.	80 год.		
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 67,7 % аудиторних занять / 32,3 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 12,5 % аудиторних занять / 87,5 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОКЗ-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Командна взаємодія» є формування у студентів знань та навичок ефективної командної взаємодії, що включає навички цілеспрямованого впливу на співробітників з метою коригування їх трудової поведінки.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

– сформуванню у студентів уявлення про командну роботу як про нову систему управління людськими ресурсами, де людина є не стільки об’єктом, скільки суб’єктом управління та самоуправління;

– сприяти набуттю навичок виявляти потенційні можливості та переваги командної роботи на відміну від ієрархічного принципу управління;

– познайомити студентів з формами та методами формування команди та управління нею.

Зміст навчальної дисципліни «Командна взаємодія» спрямований на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»:

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів навчання (ПРН)** за спеціальністю 051 «Економіка»:

ПРН3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та вміння управляти персоналом і працювати в команді.

ПРН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОКЗ-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 4

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. ТЕОРІЯ КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Тема 1. Основи командної роботи та взаємодії в колективі

Сутність групи і команди. Характеристика основних відмінностей команд від традиційних формальних груп або колективів. Важливі характеристики команд. Основні ознаки, якими характеризується команда. Свобода спілкування у команді.

Типологія формування команд. Основні типи команд: робоча група; псевдокоманда; потенційна команда; реальна команда; високоефективна команда. Особливості теорії та практики формування команд за різних умов організації групи.

Види субкультур в колективі. Характеристика факторів, які впливають на утворення команди як організаційної форми колективного управління. Види субкультур та особливості їх утворення в колективах.

Сутність командної взаємодії. Командна робота та взаємодія в колективі.

Тема 2. Формування та розвиток команди, її структура та чисельність

Основні підходи до формування та розвитку команди. Характеристика процесу формування та розвитку команди: визначення призначення команди (місія); формулювання її мети та цілей; поставка завдань; визначення ролей команди та вироблення групових норм. Основні підходи до формування команди та етапи життєвого циклу команди. Концепція ефективності груп.

Структура групи та її чисельність. Формальна та неформальна структура. Обґрунтування мінімальної та максимальної чисельності групи.

Рольова структура команд, команди менеджерів та лідерів. Типи поведінки в групах: цільові ролі та підтримуючі ролі. Основні концепції групових ролей.

Тема 3. Лідерство у командній роботі та взаємодії

Природа лідерства та його сутність. Економічні категорії, їх сутність та значення: лідерство, вплив і влада. Еволюція визначення лідерства впродовж ХХ ст. Визначення лідерства в менеджменті. Підходи до визначення лідерства. Основні причини (організаційні передумови), які зумовлюють потребу в лідерстві. Характеристика основних функцій лідерства.

Якості особистості, що забезпечують здатність до лідерства. Опис лідера за чотирма моделями. Характеристика ролі сучасного лідера в організації. Класифікація якостей лідера та основні критерії оцінювання лідерства.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОКЗ-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 5

Компетентності та якості лідерів. Спроможність лідерів приймати рішення та відповідати за їх наслідки. Оцінка ризиків прийнятих керівником рішень.

Основні поняття: компетентність, результати навчання, інтегральна компетентність фахівця. Характеристика основних результатів навчання у сфері вивчення дисципліни. Розподіл компетенцій на загальні та спеціальні. Айсберг компетенцій та модель навичок лідера. Компетентності (якості та навички) лідерів-держслужбовців.

Лідерство у командній роботі та взаємодії. Компетентності лідера у командній роботі та взаємодії.

Тема 4. Структура лідерства, теорії його походження і прояв у командній взаємодії

Теорії лідерства. Перший підхід до лідерства – з позиції особистих якостей лідера: теорії особистісних якостей (теорія рис). Теорії, що базуються на поведінковому підході: поведінкові теорії. Теорії з позиції ситуаційного підходу: ситуативні теорії. Інші підходи: атрибутивні теорії, мотиваційно-цільові теорії, теорії заміників лідерства, теорія харизматичного лідерства.

Структура лідерства. Трьохвекторна структура лідерства. Характеристика основних елементів структури лідерства: лідер, послідовники, задачі, ситуація та група (команда).

Побудова процесу лідерства. Основні функції лідера: цілепокладання, міжособистісна компетентність, навички адекватного вибору ролей для ефективної діяльності команди. Формування лідерського потенціалу на основі одного з трьох компонентів: ділового, емоційного та інформаційного.

Прояв лідерства у командній взаємодії.

Змістовний модуль 2. ЕФЕКТИВНЕ ЛІДЕРСТВО У КОМАНДНІЙ ВЗАЄМОДІЇ

Тема 5. Стили та моделі лідерства

Стили керівництва та типи лідерства. Різні підходи та теорії щодо типології стилів лідерства. Підхід на основі особистих якостей лідера: авторитарне управління (директивне, імперативне); демократичне управління (кооперативне, колективне); ліберальне (пасивне) управління; анархічне управління; змішане (індивідуальне) керівництво. Інші підходи та теорії щодо різноманітності типів і стилів лідерів.

Поведінкові та ситуаційні моделі лідерства. Поведінкова модель лідерства на основі системи Р. Лайкерта. Поведінкова модель лідерства на основі координатної сітки керівництва. Ситуаційна модель лідерства на основі теорії Ф. Фідлера.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОКЗ-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 6

Ситуаційна модель лідерства на основі теорії Т. Мітчела та Р. Хауса. Ситуаційна модель лідерства на основі теорії П. Хорсі та К. Бланшара. Ситуаційна модель лідерства на основі теорії В. Врума – Ф. Йеттона. Моделі лідерства, що базується на адаптивному керівництві.

Сучасна модель розвитку лідерського потенціалу особистості. Суспільні виклики, що формують новий тип лідерства. Розвиток особистості сучасного лідера. Модель розвитку лідерського потенціалу особистості.

Тема 6. Комунікативне лідерство

Комунікації та ділове спілкування керівників-лідерів. Головні принципи комунікацій. Класифікація видів комунікацій (спілкування). Форми ділового спілкування та мистецтво спілкування. Види ділового спілкування. Методи встановлення ділової комунікації.

Комунікативний процес лідера. Головне призначення спілкування лідера. Елементи комунікативного процесу. Етапи процесу спілкування. Дві початкові моделі (стилі) комунікації. Характеристика комунікативних стилів.

Комунікативна компетентність керівника-лідера. Характеристика та поняття комунікативної компетентності як багатокомпонентного явища. Навички для ефективної комунікації. Якісні особливості спілкування комунікативного лідера. Основні техніки розвитку комунікативної компетентності керівника.

Тема 7. Харизматичне лідерство та емоційний інтелект

Сутність та ознаки харизматичного лідера. Різні погляди на поняття «харизма». Визначення ознак харизматичного лідера в колективі. Переваги харизматичного лідера в колективі. Етичні прояви харизми. Навички етичного харизматичного лідера. Неетичний харизматичний лідер. Розвиток навичок харизматичного лідера. Харизматична концепція та теорії харизматичного лідерства.

Емоційний інтелект: поняття та структура. Феномен емоційного інтелекту. Емоційний інтелект як концепцією. Типи інтелекту, їх характеристика та особливості застосуванні у лідерстві. Історія розвитку концепції емоційного інтелекту: резонансні та дисонансні стилі лідерства. Структура емоційного інтелекту та зміст компонентів емоційного інтелекту. Найбільш відомі методики діагностики емоційного інтелекту.

Тема 8. Гендерні особливості та лідерство в сфері освіти України

Освітнє лідерство: модель освітнього лідера. Особливості управлінської

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОК3-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 7

діяльності в освіті. Фактори, які впливають на зміну парадигми навчання та викладання. Студентоцентроване навчання. Методи студентоцентрованого навчання та викладання. Методи побудови роботи в групі. Викладання на засадах лідерства. Порівняння традиційного викладання та викладання на засадах лідерства. Складники лідерства в освіті. Модель лідера в освіті.

Гендерні аспекти нового лідерства. Гендерні стереотип. Показник гендерної рівності та його вимірювання за чотирма ключовими сферами: економічна участь і кар'єрні можливості, освіта, здоров'я і виживання, політичні права і можливості. Особливості жіночого лідерства. Специфічні риси жіночого менеджменту.

Класичні перепони, що стоять перед жінками на шляху досягнення лідерських позицій. Напрями у стилях управління жінки-керівника. Характеристика «чоловічої» і «жіночої» культури організації.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теорія командної взаємодії								
Тема 1. Основи командної роботи та взаємодії в колективі	12	3	5	4	12	1	1	10
Тема 2. Формування та розвиток команди, її структура та чисельність	11	3	4	4	11	0	1	10
Тема 3. Лідерство у командній роботі та взаємодії	12	3	5	4	12	1	1	10
Тема 4. Структура лідерства, теорії його походження і прояв у командній взаємодії	10	3	4	3	11	0	1	10
Разом за змістовий модуль 1	45	12	18	15	46	2	4	40
Змістовий модуль 2. Ефективне лідерство у командній взаємодії								
Тема 5. Стилі та моделі лідерства	12	3	5	4	12	1	1	10
Тема 6. Комунікативне лідерство	11	3	4	4	10	0	0	10
Тема 7. Харизматичне лідерство та емоційний інтелект	12	3	5	4	12	1	1	10
Тема 8. Гендерні особливості та лідерство в сфері освіти України	10	3	4	3	10	0	0	10
Разом за змістовий модуль 2	45	12	18	15	44	2	2	40
ВСЬОГО	90	24	36	30	90	4	6	80

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОКЗ-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 8

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Основи командної роботи та взаємодії в колективі	5	1
2.	Тема 2. Формування та розвиток команди, її структура та чисельність	4	1
3.	Тема 3. Лідерство у командній роботі та взаємодії	5	1
4.	Тема 4. Структура лідерства, теорії його походження і прояв у командній взаємодії	4	1
5.	Тема 5. Стилi та моделі лідерства	5	1
6.	Тема 6. Комунікативне лідерство	4	0
7.	Тема 7. Харизматичне лідерство та емоційний інтелект	5	1
8.	Тема 8. Гендерні особливості та лідерство в сфері освіти України	4	0
РАЗОМ		36	6

6. Завдання для самостійної роботи

Тема 1. Основи командної роботи та взаємодії в колективі

1. Встановити основні відмінності команд від традиційних формальних груп або колективів.
2. З'ясувати фактори, які впливають на утворення команди як організаційної форми колективного управління.
3. Виділити ключові характеристик груп і команд.
4. Навести приклади груп, робочих груп і команд відповідно до їх сутності.
5. Описати типові риси псевдокоманди.

Тема 2. Формування та розвиток команди, її структура та чисельність

1. Розкрити етапи життєвого циклу команди.
2. Провести аналіз основних концепцій ефективності груп.
3. З'ясувати ролі в команді.
4. Розглянути основні підходи до визначення мінімальної та максимальної чисельності учасників групи.
5. Змоделювати бізнес-ситуацію, в якій будуть представлені всі ролі відповідно до класифікації командних ролей Р. Белбіна.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05- 05.01/ 051.00.1/М/ ОК3-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14/9

Тема 3. Лідерство у командній роботі та взаємодії

1. Описати роль сучасного лідера в організації.
2. Надати характеристику діяльності, пов'язаної з керівництвом, і діяльності, пов'язаної з лідерством.
3. Розподілити компетенції лідера на загальні та спеціальні.
4. Навести основні причини, які зумовлюють потребу в лідерстві.
5. Провести самоаналіз і обґрунтувати, які якості особистості та риси необхідно розвинути Вам особисто для того, щоб стати лідером.

Тема 4. Структура лідерства, теорії його походження і прояв у командній взаємодії

1. Охарактеризувати основні елементи структури лідерства.
2. Провести попарне порівняння теорій лідерства, виділяючи риси, які є спільними, та ті, що відрізняються.
3. За поведінковими характеристиками (поза, жести, міміка, голос, зміст висловлювання, ініціатива у спілкуванні, зоровий контакт) провести аналіз впевненої, невпевненої та агресивної поведінки лідера.
4. Розкрити основні функції лідера.
5. Навести приклади расових, гендерних, професійних атрибуцій (перешкод, факторів, ситуацій) і атрибуцій у навчанні.

Тема 5. Стили та моделі лідерства

1. Описати традиційні та сучасні підходи і теорії щодо різноманітності типів і стилів лідерів.
2. Навести перелік найбільш відомих лідерів ХХ і ХХІ ст. та проаналізувати особливості викликів, з якими їм довелося зіштовхувалися.
3. Зазначити основні причини сучасної кризи продуктивності.
4. Сформулювати основні правила управління сучасною організацією.
5. З'ясувати, на яких принципах сучасні лідери мають будувати взаємодію у своїх командах.

Тема 6. Комунікативне лідерство

1. Розкрити ключові навички для проведення ефективної комунікації.
2. Сформулювати правила ділового спілкування керівника-лідера.
3. Опанувати основні техніки розвитку комунікативної компетентності керівника.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОКЗ-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 10

4. Сформулювати головні принципи комунікацій.

5. Ознайомитися з правилами ведення «Small Talk» у різних країнах світу та в Україні.

Тема 7. Харизматичне лідерство та емоційний інтелект

1. З'ясувати переваги харизматичного лідера в колективі.

2. Розкрити складники харизматичного лідерства.

3. Розглянути найбільш відомі методики діагностики емоційного інтелекту.

4. Навести приклади етичного та неетичного харизматичного лідера зі свого життя.

5. Пояснити значення емпатії та співчуття для емоційного інтелекту.

Тема 8. Гендерні особливості та лідерство в сфері освіти України

1. Провести аналіз показників гендерної рівності та її вимірювання за чотирма ключовими сферами: економічна участь і кар'єрні можливості, освіта, здоров'я і виживання, політичні права та можливості.

2. Розглянути класичні перепони, які стоять перед жінками на шляху досягнення лідерських позицій.

3. Визначити фактори, які впливають на зміну парадигми навчання і викладання.

4. Навести перелік специфічних рис жіночого менеджменту.

5. Порівняти вимоги, що висуваються до лідера в бізнес-організації та в освіті / науці.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання студент виконує за темами модуля за програмою у вигляді кейсів, ситуаційних вправ, реферативних доповідей, есе, повідомлень, структурно-логічних схем, презентацій, звітів з власного дослідження тощо.

8. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента. При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:

– словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);

– наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження) із застосуванням інформаційних технологій (PowerPoint-презентація);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОК3-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 11

– практичні (вправи, практичні роботи, тестування).

2. За організаційним характером навчання:

- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- методи контролю та самоконтролю у навчанні;
- бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

4. За мірою управління навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з електронним навчальним курсом, виконання навчальних проєктів.

Використовуються дистанційні методи навчання. Дистанційні технології навчання передбачають здійснення взаємодії між учасниками освітнього процесу як асинхронно, так і синхронно у часі. Асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами освітнього процесу, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форуми, соціальні мережі, веб-ресурси університету тощо. Синхронний режим – взаємодія між суб'єктами освітнього процесу, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференція, соціальні мережі тощо).

Основною організаційною формою наведених вище методів навчання є лекція та семінарські (практичні) заняття. Передбачено, що заняття повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність студентів, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: рефлексії, дискусії, навчального тренінгу, колаборативного навчання, медіаосвіти тощо. Це лекції-бесіди, презентації проєктів, заняття з елементами рольових ігор і ситуативних вправ, навчального тренінгу.

9. Методи контролю

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється у формі вхідного, поточного, модульного, підсумкового та залишкового контролю. **Вхідний контроль** – це оцінювання рівня підготовленості здобувача вищої освіти перед вивченням навчальної дисципліни. Результати вхідного контролю не враховуються в оцінюванні результатів вивчення навчальної дисципліни, але є підставою прийняття рішення про внесення коректив у робочу програму навчальної дисципліни.

Поточний контроль – це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення аудиторних занять, при виконанні індивідуальної і самостійної роботи. Може проводитися у формі усного опитування, виконання письмового завдання, комп'ютерного або письмового тестування, виступів на семінарських та практичних заняттях, у формі колоквиуму.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОКЗ-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 12

Модульний контроль – це оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу змістових модулів, який проводиться у формі модульної контрольної роботи. Підсумковий контроль здійснюється безпосередньо після завершення вивчення навчальної дисципліни.

В університеті використовується кредитно-модульна система організації освітнього процесу, що передбачає рейтингову систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти. В основу системи оцінювання навчальної дисципліни покладено поточний та модульний контроль результатів навчання і принцип накопичення зароблених студентом балів, які переводяться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

На останньому занятті з навчальної дисципліни оприлюднюються результати поточної успішності за 100-бальною, за національною та за шкалою ЄКТС. Здобувач вищої освіти має право обрати підсумкову атестацію з навчальної дисципліни за результатами або поточної успішності, або тестування. У випадку обрання здобувачем вищої освіти складання заліку у формі тестування, результати поточної успішності не враховуються. У разі згоди здобувача вищої освіти з оцінкою поточної успішності, вона є остаточною і вноситься у залікову книжку студента (індивідуальний навчальний план) та у відомість обліку успішності здобувачів вищої освіти. У разі незгоди здобувача вищої освіти з результатами поточної успішності, оцінка не вноситься у відомість обліку успішності здобувачів вищої освіти і підсумкова атестація здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється тільки за результатами підсумкового контролю у формі тестування.

Залишковий контроль проводиться у формі комплексних контрольних робіт (ККР) з навчальної дисципліни.

Модульний контроль. Модульний контроль здійснюється у формі 2 контрольних робіт (максимальна оцінка – 10 балів) за окремими частинами дисципліни (модулями). За відсутності студента на контрольному заході без поважних причин модуль вважається не опанованим. Перескладання модулів здійснюється у терміни визначені викладачем. Результати модульного контролю доводяться до відома студентів. Максимальна кількість балів за семестр дорівнює 100 балам.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
10	10	10	10	10	10	10	10	
M1 (10)				M2 (10)				

Примітка: T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів; M1, M2 – змістові модулі.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОКЗ-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 13

Шкала оцінювання

За шкалою	Залік	Бали
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FХ	Не зараховано	35-59
F		0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Гнидюк Н., Ібрагімова І. Управління персоналом : навч. посібн. / за заг. ред. Г.І. Мостового, О.Ф. Мельникова. К. : ПАУСІ, 2008. 296 с.
2. Гузар О. Комунікативне лідерство керівників освітніх закладів : навч. посібн. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с.
3. Ібрагімова І.М. Технологія інформаційної взаємодії в процесі прийняття рішень. Вісник УАДУ. К. : Вид-во УАДУ. 2000. № 3. С. 442–448.
4. Калашнікова С.А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства : моногр. К. : Київськ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2010. 380 с.
5. Кузьмін О.Є., Мала Н.Т., Мельник О.Г., Проник І.С. Керівництво організацією : навч. посібн. Л. : Вид-во Львівської політехніки, 2008. 244 с.
6. Нестуля О.О., Нестуля С.І., Карманенко В.В. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера : навч. посібн. К. : Знання, 2013. 287 с.
7. Гелрігел Д., Слокем-молодший Дж.В., Вудмен Р.В., Тренінг Н.С. Організаційна поведінка ; пер. з англ. І. Тарасюк, М. Зарицька, Н. Гайдукевич. К. : Вид-во С. Павличко «Основи», 2001. С. 575–598.
8. Паламарчук О. Викладання в університеті на засадах лідерства : навч. посібн. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с.
9. Бізо Л., Ібрагімова І., Кікоть О., Барань Є., Федорів Т. Розвиток лідерства ; за заг. ред. І. Ібрагімової. К. : Проект «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні», 2012. 400 с.
10. Романовський О.Г., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. Теорія і практика формування лідера : навч. посібн. Харків, 2017. 100 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.05-05.01/ 051.00.1/М/ ОК3-2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 14

11. Ставицький А. Роль викладача-лідера у сучасному університеті : навч. посібн. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с.

Допоміжна література

1. Боднарук О. Розвиток індивідуального лідерства в університеті : навч. посібн. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 40 с.

2. Дороніна М.С., Доронін А.В. Культура ділового спілкування і партнерства : навч. посібн. Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. 204 с.

3. Калашнікова С. Розвиток лідерського потенціалу сучасного університету: основи та інструменти : навч. посібн. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 44 с.

4. Кизилова В.В. Теорія і практика мовленнєвої комунікації : навч. посібн. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2011. 184 с.

5. Моніторинг інтеграції української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукового дослідження : аналітичний звіт ; за заг. ред. Т.В. Фінікова, О.І. Шарова. К. : Таксон, 2014. 144 с.

6. Хміль Ф.І. Ділове спілкування : навч. посібн. К. : Академвидав, 2004. – 280 с.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Взаємодія з командою [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://projectavatar.fun/ua/vzaimodia-komandu/>. – Дата звернення: 11.09.2023.

2. HR Ліга: спільнота кадровиків і спеціалістів з управління персоналом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hrliga.com/index.php>. – Дата звернення: 11.09.2023.